

Från Nodio och Monopolmedia är stölden av kungens klocka.

En dokumentärserie i fem delar.

Jag heter Markus Måreg-Haldin.

Mellan 500 och tusen antika föremål lagras i den aktuella bostaden.

In the police was sleeping and in the auction everybody was sleeping.

Good for me.

Delt tre. Ett mord och en skattjömme.

För att påminna. 1998 så får alltså Barbara Börssell-

-chefen på Livrustkamaren ett samtal från en Mr. Moore-
-an antikhandlare i London.

Mr. Moore vill sälja koldentolktes klocka till Livrustkamaren-

- och Barbro vänder sig till sin kollega på museet Nils Dreiholt-
-som varit med sen 1968 när klockan stals.

Den senisig är den där nu.

Nils Dreiholt känner alltså till klockans existens.

Men han vet också att klockan, för inte allt för länge sen, dykt upp igen.

För den har varit i Schweiz och det är en klocka som har blivit stulen för länge sen-
och så berättar han historien för mig. Han vet precis vad jag pratar om.

Det visar sig att Livrustkamaren hade fått erbjudande-
och må köpa tillbaka klockan en gång tidigare.

Det hände före Barbro's tid som chef, ungefär ett och ett halvt år tidigare.

Men Nils Dreiholt var med även den gången.

Så fick vi ett erbjudande från en Martin Kinner i Syrisch.

Då hade man uppenbarligen någon kund i person sett att det här var-
så kundliga namnskiffer på det.

Denne Martin Kinner, antikhandlare i Syrisch-
berättar att klockan kommer från ett dödsbo-
och att han köpt klockan på aktion.

Det visar sig alltså långt efter att skåklöster fick tillbaka sin antika pistol-
att det är samma dödsbo jämt sig en svensk kungaklocka.

Det här är alltså inte vilken dödsbo som helst-

utan det har liknats vid ett privat museum fyllt av antikviteter.

Livrustkamaren kollade så klart upp möjligheten att få tillbaka sin klocka utan att behöva betala.

Det var ju faktiskt deras klocka.

Men det resulterade inte i någonting alls.

Den som köpte en klocka på en offentlig auktion i Schweiz på den här tiden-
blev automatiskt laglig ägare.

Det kallas att köpet sköt i god tro.

Alltså att köparen vid själva köptillfället-

inte hade någon anledning att misstänka att klockan var stulen.

Men hur kom det sig då att Martin Kinner ringde till just Livrustkamaren-
för att sälja klockan och man inte visste att den en gång stulits därifrån?

Hur som helst, det blev inget köp.

Man vill inte gynna hällor i marknaden att betala-

en jättesumma för någonting som är stödgoods.
Museet sade som nej av principiella skäl.
Men det finns en sak som förbryllar alla vi pratat om det här med.
Om det stämmer att även klockan fanns i ett dödsbo-
varför kunde den då inte återlämnas till museet?
Skåklådsdelsslott hade ju fått tillbaka sin flintlåspistol.
Svaret hittar man i polisarbetet som gjordes på 80-talet.
Av någon anledning kunde man inte identifiera klockan.
Aktionshuset i Sverige skrev bara att det var en klocka av guld-
med baltiska vapen på det hela.
Så ett underav inkompetens-
skulle jag vilja säga utav den som gjorde den katalogtexten.
Och sen säljs klockan på en aktion, vilket är obegripligt.
Varje klockperson borde ha sett.
Det står väldigt tydligt ett nummer där.
Den är märkt med ett nummer som museet får måla.
Varje tänkande människa måste förstå att den här kommer från en samling.
Men den kom ut på aktion och såldes.
Att förstå hur en stulen ovärdelig kunga klocka-
kunde ta sig från en mördagelslönrum till en antikhandlare är inte lätt.
Men det finns en person som kan prata om det här.
Mannen som köpte klockan i mitten av 90-talet.
Antikhandlaren Martin Kiener.
Syrisch är en av världens viktigaste knytpunkter-
i den internationella bank- och finanssektorn.
Men det handlas inte bara med aktier, optioner och derivat.
Det handlas också med antikviteter.
Martin Kieners antikvitätshandel ligger på en gata-
där huvudet har ett klockan.
Kieners antikvitätshandel ligger på en gata där husen ser ut som en sveitsisk saga.
Tjocka knutar på små pittoreska trähus-
som står tätt ihop längst den smala, brantlutande kullerstjärngatan.
Hallå!
Jag heter Karlsson.
Butiken är ombonad. Den har ett vackert trädgolf-
och eleganta glasmåstrar med dyrbarheter.
Hallå, Martin!
Linda Karlsson, en av dem som gjort dokumentärserien-
är den som träffar Martin Kiener.
En man med kortklippt silvegrott hår-
som rör sig snabbt när han berättar om butiken.
Det är första halv av 19-tidens tid när det var byggt-
och det ser ut som en nöjd 19-tidens hus.
Så det ser ut som en liten hus.

Det här är han som först vill sälja tillbaka en stulen 300 år i klockan-
till det museum som en gång blivit av med den.
I the good days in the 90s, when I bought the clock-
we were buying 1,5 hundred pieces a year.
Sometimes whole lorries of stuff in auctions and spheres.
Now we buy a couple of pieces every month, so it's a different world.
I 90-tals världen var det lätt att finna.
I was specialized in finding undiscovered treasures.
In the antique world they call it slippers.
Slippers är föremål på aktioner som värda mer-
ibland mycket mer än vad säljaren vet.
En av de största slippers som Martin Kiener har hittat-
är alltså den svenskestolmaktskungens klocka.
Han hittar den på en aktion i Syriq.
So what happened in the auction-
is that the Schuller, which is a smaller local auction house-
the auction house was famous to get very good estates-
and to get always collections and inheritors.
Every dealer made a fortune out of the auction house.
Everybody made a good deal there and everybody went back there-
because you know it was a real treasured truth place.
That philosophy is just we offer the things it sells-
and most of the time the market makes the price.
We are rather cautious.
If you're not sure it's 18th century, rather it's 19th century.
Han visar upp katalogen där Aktionshuset Schühler presenterar klockan.
Den ska gå under klubban den 12 december 1995.
So they decided to put only the watches in the sale in december-
and they cataloged it as golden pocket watch London 19th century-
and they set it signed by billet-
and the estimate was 3,5 to 4,000 Swiss francs.
3500 till 4000 svejtjeffrang-
alltså knappt 20 000 kronor i dåtidens svenska penningvärde.
För ett föremål som livrustkammaren tidigare-
hade uppskattat hade ett försäkringsvärde på flera miljoner.
Det är en bild, men det är inte identifikt-
som kod av arm av Sverige.
Det är inte identifikt, det är den kvinnan.
På bilden i katalogen ser Mr. Kinner genast något som säljarna missat.
Klockan är från Sverige och troligtvis av kunglig proveniens.
Och att den är betydligt äldre än vad Konshuset tror.
Det är en väldigt bra kondition-
och för att det var en avsäkringen av alla kod av arm av de svenska kvinnorna-
och kod av arm av Sverige-

kvinnor sa att det var en flöjtjäl objekt.
Han var inte där i dag, men bara hade det på hans kabinet-
eller på hans kabinet.
Han kände att det var en väldigt bra och vallibel option-
och att han var väldigt bäst.
Men det var en perfekt kondition, den var nyligen understånd.
Och det är kanske för att i början avsäkringen-
trodde han att det var en 19-sempel kvinnorna-
för att det var en bra, brandnygg kondition.
Kinner känner genast igen det kungliga svenska emblemet, de tre kronorna.
Om någon går till Sverige för huvud taget-
skulle han rekommendera de tre kronorna-
för att det är på alla banknivåer eller kvinnorna-
och på alla flagger, så ser man de tre kronorna.
Det är ganska stort, men ingen har en kondition-
mellan kod av arm av klockan och svenska kvinnorna.
Så jag frågade en kväll som var klockan-
för att gå och kolla på klockan.
Och i sin opinion klockan är absolut rätt.
I ett uppslagssverk med antika klockor hittar de sedan allt de behöver.
Och han har immediately hittat entrets belett i Refugee-
en milsezzo, i filamont de chale dos os de suites.
Bingo, belett, klockmakaren, hade varit i London.
Och det är känt att han gjort en klocka till Karl XII.
Nu är det dags att agera.
Aktionshuset har alltså satt ett uppskattat värde-
på ungefär 4 000 Schweizerfrang.
Men Kiners vän, klockexperten-
påstår att den måste vara värd 50 gånger mer.
Han är så övertygad att han till och med-
erbjuder sig att låna ut pengarna till Kinner.
Och när det till sist blir akonsdags i mitten av december 95-
så verkar Kinner och hans vän vad de enda som förstått-
att klockan som ska klubbas är en sleeper.
En riktig dyrgrip.
Det var jättestorning. Det var många folk.
Men nu var det väldigt bra.
De lyckades hoppa in den för bara 6 000 franc.
På den tiden kostade en franc omkring 5 kronor-
så det skulle motsvara ungefär 30 000 svenska kronor.
Plus kommission till akonshuset-
så landar slutnotan på en så där 37 000 kronor.
Så nu är den svenska kunga klockan hans.
Nu är Kinner plan att lösa in vinstlåttan.

Han lämnar in den till ett av Europas största-
akonshus, Sadeby's, som har en filial i Schweiz.
Men där får han problem.
Jag var förberedd att Sadeby's syssel var stål.
Det är alltid bra för reputationen-
om du offerar saker som är stål.
Kinnars går tillbaka till det mindre akonshus-
där han råpat in klockan.
Så jag vore till children och sa att jag har problem.
Jag borde klockan, men det är stål.
Jag sa att jag vet vad du vet.
Jag sa att jag vet, men jag är inte klar att säga nåt.
Akonshuset hade alltså bestämt sig för att hålla in med informationen-
om att klockan kommer från en misstänkt antikshus dödsbo.
Varför då?
Du måste gå till polisen.
Han berättade mig på namnet av Mr. Fichter, en chefsinspektor-
av Kantenall polisen, Specialist i Arth.
Han fick mig i polisen och sa att han sa att han vet.
Du borde klockan, inte panika, allt är okej.
Jag kan ge dig lite paper som är legalt-
men jag är inte klar att säga nåt mer.
Och så får Kine sina papper från polisen.
Och enligt dem har Kine köpt klockan i god tro.
Inhavet är legalt.
Jag var glad att det inte var att det var stål.
Det är legalt.
Och jag måste inte ge det tillbaka.
Om jag kan sälja det, så måste jag säga att det är legalt.
Så i alla fall kan jag lägga det.
Men trots överenskommelsen som Kine menar fanns-
mellan aktionshuset och polisen-
så lyckas han via sina kontakter inom aktionsvärlden-
få reda på att klockan kommer från dödsboet-
och att ännu fler saker därifrån snart ska auktioneras ut.
Jag hade möjlighet att lägga att många bra saker i auktion-
som jag kanske trodde var så bra att det var sant.
Jag sa att det var bra, för jag sa att det var bra-
från bra museer och bra sorter.
Med papper från polisen gör Martin Kiner ett tillförsök-
att sälja koldentolftisk klocka för dess faktiska marknadsvärde.
Allt han behöver är en köpare-
och hans insats på 37 000 kronor kan generera en miljonvinst.
Men även den aktionen stoppas och det är då han kontaktar Livrus kammaren.

Jag tog kontakt med Swedish Royal Armoury-
och frågade att de ville köpa det.
Men de sa att det var stål från oss och att vi inte ville köpa stål och bra.
Det är problem med museer-
som inte vill köpa nåt-
för att det betyder jobb.
Och folk som inte vill jobba.
Kine själv är däremot beredd att göra vad som krävs.
Han har stora pengar inom räckhåll och gör flera försök till att sälja klockan.
Men var han än vänder sig tar det stopp.
Så nu sitter Kiner med en klocka som är värd flera miljoner.
Men vinstlåttan går inte att lösa in. Svenskarna står i vägen.
Och det är här som antikvitetshandlaren i London kliver in i bilden.
Mr. Moore.
Mannen som senare kommer att ringa till Barber Börssell och komma med derbjudande.
Han besöker Martin Kiner's antikvitetshandel i Syrish i slutet av 1996.
Klockan ligger då i en monter i butiken.
Kiner berättar klockans hela svindlande historia för Mr. Moore som svarar.
Jag vet att du vill ha 180 000 kronor. Det är det bästa för mig.
Jag hade det för en vej.
Om du gav mig samma människa som jag var beredd att spenda, är det djur.
Jag sa ja, men du måste pröva mig med alla dokumentationer och paper från polisen.
Så jag är säker.
Och jag frågar min son som är lawyer om allt är okej.
Så allt var okej, han borde det och han var glada.
De två männen kommer överens och dylen är lås.
Och till slut så betalar alltså Martin Kiner investering av sig.
Han lyckas sälja klockan för 120 000 svejtjefrang och gör med det-
en vinst på närmare 600 000 svenska kronor.
Och nu är det Mr. Moore som är ägare till klockan.
Martin Kiner är kluven till sin egen inblandning i klockans historia.
Och i ena sidan säger han sig vara alarmerad över att få höra från-
akonshuset att klockan var stulen.
Och andra sidan så understryker han den uppenbara kopplingen-
till det svenska kungahuset.
Alla var i Sverige som en turist.
Du kan se de tre kronor och du måste vara blyda inte att se det svenska.
Men det var min lyck att jag var den ena som tittade på klockan-
och gjorde den kombinationen för att det var så stjupigt obvious.
Framförallt framstår han bara som väldigt nöjd.
In the police were sleeping and in the auction everybody was sleeping.
Det var bra för mig.
Martin Kiner älskar att berätta.
Han kan inte låta bli att berätta att han faktiskt än idag-

sitter på lite stöldgots från stölden mot livrustkamaren 1968.
När koldentaltes klocka blev stulen försvann-
nämligen även två kungliga hansigill som fanns i samma monter.
Den slags stämplor i silver, tio centimeter höga-
som kungligheter historiskt använt för att sätta sin signature-
på dokument. Båda två finns här hos Mr. Kiner.
Det är dörren. Jag har det i min rosa.
Han köpte även dem på en aktion efter dödsboet-
men hansgillen har alltså sparat i en byrålåda.
Genom sina kontakter kan han inte bara reda på att fler objekt-
från samma dödsbo skulle kunna finnas.
Kiner fick också reda på namnet på den dödemannen som lätt-
till så många bra affärer. Peter Vipplingar.
Det är en hel del av Vipplingar som var svärgåt för mig.
Jag hade mormor och kunde ha varit fortfarande.
Men vem var den här mystiske Peter Vipplingar egentligen?
Han som dödade sin egen fru och sen sig själv.
När vi kontaktar den sveitsiska polisen får vi reda på att-
ingen som jobbade med fallet arbetar längre.
I stället hänvisar de oss till stadsarkivet i Syrish.
När vi begär ut allt vi kan om Peter Vipplingar-
så får vi tre tjocka luntor som väger flera kilo var.
Det här är en sveitsiska polisen.
Det här är en sveitsiska polisen.
Det här är en sveitsiska polisen.
Dokumentet visar att den sveitsiska polisen-
kontaktades av sina tyska kollegor i samband med en utredning av ett mord.
Och att bänkt från skokloster som berättade om mordet i förra avsnittet-
antingen minns fel eller fått fel information från polisen i samband-
med att han hämtade sin antika pistol.
För mordet skedde inte i Syrish.
Den 29 augusti 1986 hittas en kvinna mördad-
utanför den lilla staden Betschenstein, Nordväst, om Nynberg.
Förbi passerande upptäcker hennes kropp i bagageutrymmet på en gul Mercedes-
där den är inlindad i plast och mattor.
Snart hittas också hennes man som efter mordet ska ha cyklat ut i skogen-
och skjutit sig själv i huvudet.
Den döde mannen identifierades som Peter Vipplingar-
en tysk medborgare som i perioder varit skriven på en adress i sveitsiska Syrish.
Och det är när polisen gör en husransakan där som de hittar nåt utöver det vanliga.
Mellan 500 och tusen antika föremål lagras i den aktuella bostaden.
Den 4 september 1986 skriver polisen i Syrish.
Sammantaget tog de två hela dagar bara att lista de mest värdefulla föremålen-
och de saker som var relativt enkla att beskriva.

Det finns bilder från Vipplingers lägenhet i polisutredningen.
Det är en ganska vanlig 80-tals lägenhet som polisen har klivit in i-
med bokhylla, skinnsoffa, tjocktever med spetsduk och lampa.
Men förutom allt är det vanliga, så finns mängder av antikviteter.
Uppstoppade djur på pedestaler som trängs med små statyer.
Stora klockor, glimrande metallföremål, biblar, tavlor och travar med verktyg.
Utredare skriver...
På grund av misstankar om att föremålen införskaffats på olaglig väg-
ska Syrish kantonpolis, specialavdelning 1, inbrott-
inleda en utredning för att klargöra föremålens ursprung.
Enligt uppgifter från den tyska polisen pekar allt på att det rör sig om stöld, godsdel eller helleri.
En misstankar som stärks av att P.T. Vipplingernyligen hade avkännat ett straff-
för grov antikvitets stöld.
Polisen kan också konstatera att Vipplingern inte haft tillräcklig inkomst-
för att ha råd att betala för alla de dybara föremålen.
Men en fängelsedom och orymlig brist på regelbundet arbete är bara indisier.
Inte konkreta bevis.
Och snart läggs utredningen ner.
För trots dagar i lägenheten så har polisen missat något.
Bakom Vipplingerns skrivbord finns ett dåligt rum.
Ingen ska upptäcka rummet på ett och ett halvt år-
tills några städare ska rensa ut lägenheten.
När de snubblar över i jämda rummet snubblar de också över ännu fler antika föremål.
En gång får polisen bråda dagar.
Allt ska gå sig igenom, identifieras och fotograferas.
Och det är inte få saker.
I polisens 72-sidor långa beslagstokument listas antikviteterna.
Totalt rörde sig om 2110 föremål.
Och bland dem, på sidan 62, rad 2046 dyker den upp.
Goldtaschen ord mitt övergehäuse London.
Signiert belett.
Emalgiertes övergehäuse fäzert mitt salreichen vappen.
Goldt fick ur.
London 1700-tal signerat belett med emalierat överhus-
dekorerat med talrika vapensköldar.
Det är Karl XII-tels klockan.
Det är i den här lönrummet som en flint låspistol från Skåklåsterslott-
och en jullåspistol från Armeemuseum som också blivit stulna i samband med stöldvågen 68.
Allt det här hittar polisen till slut i Vipplingers lägenhet i Syri.
Men som vi vet lyckades de då, i mitten av 80-talet, inte identifiera klockan.
I polisutredningen kan man också läsa mer om personen Peter Wipplinger.
En man född 1939 i forna DDR.
Som beskrivs som ensam, lugn och introvert, men också extremt smart.
Wipplinger har varit misstänkt från en lång rad allvarliga brott, men oftast kommit undan.

Han hade citat en speciell tendens att förstöra.

Han tänkte på brottsplatser, delvis med dödlig utgång, skadade bilar och liknande slutsitat.

Antikhandlaren Martin Kinner har genom kontakter inom och utanför polisen fått reda på en hel del om Wipplingers liv.

Han berättar att Wipplinger någon gång under 80-talet ska ha lämnat Tyskland för att bo i Syrien att man på den tiden behövde uppehållstillstånd.

Och att vägen dit var via giftermål.

Noemi Castoldi, en fyra-åringre kvinna, blev den frun.

I september 1983 gifte hon sig med Wipplinger.

Knappt tre år senare ska hon alltså hittas död i bagaget på en gul Mercedes.

Bilen, bostaden och allt annat de ägde var skrivet i Noemi's namn.

Noemi jobbade som sekreterare och ekonomiassistent.

Huruvida hon deltog i, eller ens visste om sin mans brottsliga verksamhet, det vet vi inte.

Polisens teori om motivet till mordet i augusti 1986 är att Noemi Castoldi ville skiljas.

När det gäller Wipplinger så har antikhandlaren Martin Kinner från sina källor fått en bild av någon som själv nästan maniskt.

Jag vet att han stod hela Europa som en maniak.

Jag fick från honom, från auktioner, alla saker.

Han stod bråns, brånna från fönstret.

Han stod också från hälsorna, ringbälls.

Allt som han kunde stå, var allt som han stod.

Wipplinger hade ett diet brottsregister.

Både innan och efter brölloppet 1983 är han dömt för att ha stulit och importerat antikviteter.

I hans källaförråd utanför Syrisch hittade polisen en stor mängd handmaskiner.

Olika typer av sågar, bormaskiner och vinkelslipar.

Om inte mordet och självmordet hade skett, vem vet om de svenska museerna någonsin fått reda på vad som hände med deras föremål?

Antikhandlaren Martin Kinner är säker på att det var Wipplinger-

som stal både Karl XII klocka och den antika pistolen på Skåklåsterslott sommar 1968.

Det är teoretiskt möjligt att Peter Wipplinger var inblandad i ställderna på Livröskammaren och Skåklåsterslott.

Han var 29 år gammal och 179 centimeter lång.

Vilket matchar ett av sin elementen på de misstänkta.

Peter Wipplinger och tjuvan som låg bakom stöldvågen mot svenska museer har använt sig av liknande metoder.

Stölderna begås som regel under museernas öppettider och ibland i samband med en guidad visning.

Ett av de stulna föremålen polisen kunde identifiera från hans gömma kom från en stöld på ett tyskt slottsmuseum-

en antik radlåspistol som hade studits i samband med en guidad tur.

Allt det här i kombination med att Wipplinger var ett dömt och fängslad för antik stöld gör det lockande att tänka att det också var han som stal Karl XII klocka.

I archiven går också läs att Wipplinger var ett dömt för museestöld i Danmark i slutet av 70-talet och att han några år innan dess utvisades från Sverige-

på grund av misstanker om konststöld.

Men rent krast bevisade här ingenting.

Det är inte mer än indisier som pekar på att det var Peter Wipplinger-

som gick in på livrustskammaren i Stockholm den 11 juli 1968-

bredd upp en bordsmonter med en skrummejsel och plockade på sig Karl XII-tels klocka.

Och ena sidan så hittade man två andra saker som försvann i just den där-

monten på livrustskammaren, hemma hos Wipplinger, de två kungliga hansigillen-

som numera finns hos Martin Kiener och i dödspot hittade man också pistoler-

som studits under samma turné.

Och andra sidan så kan ju Peter Wipplinger bara ha köpt de här objekten-

av den eller dem som stald dem.

Han var ju också känd för att hålla på med helleri.

Ja, det finns fortfarande en hel del frågetecken-

kring Peter Wipplingers exakta inblandning i stölden av Karl XII-tels klocka.

Men vår resa till Syrisch har lätt till upptäckter ingen tidigare fått fram-

inte minst konkreta bevis på att klockan verkligen hittades just där.

Men det är faktiskt en viktig huvudperson som återstår-

i den här berättelsen.

Han som ringde till livröskammaren 1998, Mr. Moore.

I nästa avsnitt åker vi till London.

If I got my name mentioned, I would see whatever you were looking for.

You better tell them, I don't have to mean them, I would do that.

Du har lyssnat på stölden av kungens klocka-

en produktion för nodio av monopolmedia.

Vi som gjort avsnittet är Linda Carlson, Emiliano Strauss-

och jag, Marcus-Marie Haldin.

Mixen gjordes av Kristoffer Kruk.